

Fa justament un any EL TEMPS va dedicar una portada a les revoltes juvenils que van portar França a declarar l'estat d'emergència. "La República cremada" s'acabava amb unes declaracions, fetes a peu d'escala de la residència del primer ministre, Dominique de Villepin, de Xavier Cabrera, professor de castellà del col·legi on estudiava un dels joves morts en un transformador elèctric de Clichy sous Bois, a la perifèria de París, quan fugien de la policia. Cabrera, juntament amb altres docents i psicòlegs de zones en plena rebel·lió, havia estat convidat, també pel ministre d'Educació, Gilles de Robien, per donar la seva opinió de la situació.

Un any després, malgrat el seu desig inicial d'anonimat, Xavier Cabrera ha volgut explicar a EL TEMPS algunes de les claus de l'origen del conflicte. "En aquella trobada amb els ministres, vaig parlar durant cinc o deu minuts per demanar una millora de les condicions en l'ensenyament i denunciar la desconexió, física i mental, d'aquests xicots amb la resta de la societat. Vaig dir que no m'havia sorprès el que passava i que ja m'ho esperava", diu Cabrera. L'emoció es manifestava encara molt a prop per la mort dels dos adolescents matriculats a l'escola Robert Doisneau.

Xavier Cabrera tenia a classe Bouna Traoré, de quinze anys i pares mauritans, i s'havia creuat als passadissos

El 27 d'octubre, en ple debat amb caire electoral sobre el model d'integració francès, s'acompleix un any de la mort de dos adolescents a la perifèria de París i l'inici de tres setmanes de revoltes violentes. EL TEMPS, per mà de Xavier Cabrera, professor d'un dels joves, ha fet un viatge a la 'banlieue' per comprovar que la situació actual no és gaire diferent.

Retorn als suburbis

amb Zyed Bena, de disset anys i nascut a Tunísia. El tercer jove, salvat de miracle al transformador elèctric de Clichy sous Bois, Muhittin Altun, prové del Kurdistan i ara ja té divuit anys. Aquest havia deixat d'anar a l'escola al setembre, i tant ell com Zyed eren dobles repetidors per haver arribat a França no feia gaire temps. "Hi ha un empobriement voluntari de la llengua, siguin nois d'origen francès o no. Es redueix al mà-

xim la comunicació i s'utilitzen moltes onomatopeies. És veritat que s'inventen paraules, però a ells no els serveix per connectar-se amb l'exterior. Tots tenen mòbil i, en canvi, els és complicat de parlar més enllà d'un cercle que no sigui el seu. Fins i tot forcen l'equivocació per allunyar-se de la llengua comuna. Són exportadors de paraules, però no importadors", explica Cabrera.

Com a especialista de lingüística, Cabrera, fill de pare castellà i mare navarresa, però nascut a la corona nord de París, ha intentat entendre aquests joves a partir dels seus codis de conducta, que anuncien una nova realitat a la perifèria, en conflicte amb la capital. La manera d'expressar-se, de vestir i tota la cultura que envolta el rap i els grafitis són tan reveladores com qualsevol de les erudites aproximacions sociològiques.

Por de noves revoltes. "Pot tornar a haver-hi una insurrecció com la de novembre passat? Sí, vam respondre tots unànimement", recorda Marie Christine Culioli, la directora del col·legi Robert Doisneau, referint-se a una conversa amb el ministre Robien sis mesos després. De fet, fa uns dies el primer ministre Villepin va tornar a convocar alguns dels actors d'aquells dies, com Culioli, per fer-ne un nou balanç. La por atena els òrgans de poder, a menys d'un any de les eleccions presidencials i legislatives, mentre els que treballen sobre el terreny n'han fet un exercici de realisme. "El problema és el temps que encara falta per canviar les mentalitats, perquè hi ha odi. Tot el món ha acabat rebutjant el terme integració. Els nois són francesos, però no s'hi reconeixen. Abans existia, per als pares immigrants, el fantasma del retorn al país d'origen.

Uns joves ensenyen el llibre *Clichy sense clixés*, que recull les fotografies que dotze prestigiosos autors han fet de la ciutat.

A l'esquerra, el professor Xavier Cabrera, davant la imatge de Zyed i Bouna. A la dreta, un gran mural fotogràfic realitzat amb motiu del primer aniversari de la revolta.

Ara, els fills no entreveuen cap futur." La visió d'algú que tracta diàriament amb 600 estudiants, tot i que el col·legi Robert Doisneau hagi estat l'últim a inaugurar-se al municipi per reduir la massificació, no pot ser més crua.

Les associacions i l'Ajuntament.

Mentrestant, el cas de la mort de Bouna i Zyed està pendent d'un judici que pot encausar els policies que els perseguïen i no els van socórrer quan s'amagaren al transformador. L'endemà mateix de la mort dels dos joves es va crear la primera associació en memòria seva. Es tracta d'Au-de-là des Mots (ADM), "Més enllà de les Paraules", que de seguida van fer sortir unes samarretes amb el rostre dels dos xicots i el lema "Morts per Res". Més tard, també van organitzar un torneig de futbol amb equips locals i un combinat ADM per recaptar diners per a les famílies.

Posteriorment, es va crear l'entitat AClefeu, un joc de sigles que vol dir "prou de foc", amb l'objectiu de recórrer en autobús altres suburbis francesos per recollir un quadern de queixes que es presenta el 25 d'octubre a l'Assemblea Nacional. "Mentre França no hagi reconegut el seu passat colonial, el problema no se solucionarà. Els nois es consideren francesos, però la societat en la pràctica no els accepta. Es confon nacionalitat i religió", argumenta Samir Mihi, presi-

dent d'ADM i portaveu d'AClefeu. La seva cara ha acabat fent la volta al món perquè el seu testimoni, com a excoordinador del servei municipal d'educació física, sembla fins i tot més legítim per a la premsa estrangera que la de l'alcalde, el socialista Claude Dilain.

En tot cas, la sintonia entre les dues parts permet preparar un primer aniversari de reflexió, que contraresti la imatge difosa d'una ciutat de 28.000 habitants en flames l'any anterior. Per al proper divendres 27 d'octubre està prevista una manifestació silenciosa entre l'ajuntament i l'estació elèctrica, que acabarà a la plaça municipal, on es descobrirà un monument en record dels dos joves davant del col·legi Robert Doisneau, a pocs metres.

Des de fa dies, a més, es poden veure per tota la població fotografies adossades a les parets dels blocs de pisos fetes per autors de prestigi internacional. Entre els quals, per exemple, el nord-americà William Klein.

"No sóc optimista a curt termini. Crec que fa falta que hi hagi una crisi major", no s'està de dir el mateix alcalde, Claude Dilain, que acaba de publicar un llibre autobiogràfic, amb el títol de *Crònica d'un suburbi pròxim* que mostra la situació de les zones residencials al costat de polígons que acullen immigrants de tot el món en les pitjors condicions possibles.

El projecte d'una nova ciutat en un espai verd, guanyat al bosc i prou elevat per veure la torre Eiffel estava destinat als anys seixanta als obrers i quadres tècnics en règim de propietat. Però ningú no va pensar en els equipaments, els espais socials i les connexions viàries i de transports públics. Al final, Clichy s'ha convertit en destinació de magribins, turcs, antillans i, cada cop més, subsaharrians, ja que hi troben els pisos més barats que en altres llocs, per la deserció de les famílies d'origen francès. En el pitjor dels casos, són presoners d'especuladors que hi juguen perquè molts no tenen papers, de manera que, és clar, no poden accedir a l'habitatge social.

A l'escola, els professors i els assistents socials comproven dia a dia aquest panorama. I es troben atrapats entre el discurs oficial, que proposa nous programes especials, i els alumnes que han vist que no els han fet cas de veritat fins que no han calat foc al mobiliari urbà i als béns públics, inclòs un intent d'entrar al mateix ajuntament de Clichy. Xavier Cabrera ho sap molt bé, perquè fa deu anys, des que va començar en el món de la docència, que treballa a la comuna. És l'únic professor del seu grup que ha aguantat durant tot aquest temps i no se n'ha anat.

Vicenç Batalla
París